

ת"פ 46130/08/21 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד סולטן אבו פנאר

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 46130-08-21 מדינת ישראל נ' אבו פנאר(עציר)
תיק חיצוני: 532383/2021

בפני כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:
מדינת ישראל-פמ"ד
ע"י ב"כ עו"ד הדס עמר
נגד
הנאשם:
סולטן אבו פנאר
ע"י ב"כ עו"ד פאולה ברוש

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו בכתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של שוד, עבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התש"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

כתב האישום

2 מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 8.8.2021 בשעה 15:45 הבחין הנאשם כי דירת הקרקע של המתלוננת, קשישה ילידת שנת 1932 המתגוררת בבאר שבע, פתוחה לרווחה מכוון החצר והוא נכנס לדירה. המתלוננת סברה בטעות כי הנאשם הוא אחד מחבריו של בנה, ומשזה ביקש לאכול ולשתות היא האכילה והשקתה אותו. לאחר שסיים את הארוחה ביקש הנאשם מהמתלוננת 10 שקלים וזו הלכה להביא את הארנק והגיעה עם הארנק לסלון. המתלוננת חיפשה מטבע בארנק שלה, והנאשם הבחין שיש בארנק שטרות.

לאחר שראה השטרות החליט הנאשם לשדוד את המתלוננת. בשלב זה הנאשם הלך לכוון החצר כדי לוודא שאין עוברי אורח שיסייעו למתלוננת ולאחר מכן הלך בחזרה לעבר המתלוננת. הנאשם משך בכוח את ארנקה של המתלוננת מידיה והכה אותה בידה על מנת להצליח למשוך את הארנק. לאחר מאבק שנמשך מספר שניות בו המתלוננת מונעת מהנאשם לקחת ממנה את הארנק וזועקת זעקות עזרה התגבר הנאשם על המתלוננת ונמלט עם הארנק בו היו ₪ 450.

3. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום בכפוף להסתייגויות מסוימות. כך הודה שהוא יצא מבית המתלוננת לכוון החצר במהלך האירוע, אך כפר בכך שעשה כן כדי לוודא שאין עוברי אורח שיסייעו למתלוננת; כך הודה

שבמשך מספר שנים משך הארנק מהמתלוננת ואף הכה בידה אך כפר בכך שהתנהל ביניהם "מאבק"; וכך הודה שהמתלוננת זעקה במהלך האירוע, אך כפר בכך שזעקותיה היו זעקות כאב דווקא.

בדיון מיום 5.1.2022 הצהירה המאשימה כי היא מקבלת את הודאת הנאשם בכתב האישום כמות שהיא.

ראיות לעונש

4. המאשימה צרפה תסקיר נפגע עבירה.

מהתסקיר עלה כי היא המתלוננת כבת 90, אלמנה מזה 30 שנה, אם ל-13 ילדים, סבתא לנכדים ונינים, עלתה מפרס בשנת 1951, עבדה בכמה משרות בעבודות ניקיון ונשאה את עול פרנסת המשפחה לבדה לאחר מות בעלה, סובלת מסוכרת וכיום מתגוררת בביתה עם אחד מבניה שהוא בן 52 ורווק ונעזרת במטפלת מספר שעות ביום. בנוסף למות בעלה חוותה גם את מות אחד מבניה ממחלה וניכר כי ההתמודדות עם העדרו קשה לה.

המתלוננת מסתייעת במכשיר שמיעה וחשה חוסר נוחות לדבר על תכני הפגיעה. בנה, שנכח בפגישה עם עורכת התסקיר, סייע בקיום הפגישה ובהערכת תמונת המצב.

עורכת התסקיר התרשמה מתמונת נזק קשה נוכח גילה המתקדם של המתלוננת ומצבה הגופני הירוד. המתלוננת חוותה את האירוע כחווייה של רוע ואלימות שהיווה עבורה טלטלה והחמיר נטיות קודמות של הסתגרות, קושי במתן אמון וחוסר מוגנות וביטחון. המתלוננת תיארה את חוסר השליטה וחוסר האונים שחשה נוכח פער הכוחות בינה לבין הנאשם ולא הבינה מה הוא מבקש ממנה. המתלוננת מתקשה להכיל רגשית וקוגניטיבית העובדה שהייתה קורבן לפגיעה ומנסה לצמצם את משמעות התקיפה על חייה ולהיאחז בשגרת חייה ובתפיסתה האופטימית. יחד עם זאת, ניכר כי היא מתקשה להירדם בלילות, מתעוררת מסיוטים חוזרים בהם חווה שוב את תחושת הפחד וחווה פגיעה בתחושת הביטחון והמוגנות בעיקר בשל העובדה כי הנאשם פגע בה בביתה. המתלוננת מתמודדת עם תחושת חרדה ודריכות ומעדיפה מאז הפגיעה לשבת במרפסת הצמודה לבית עד שמגיע בן משפחה.

טיעוני הצדדים

5. המאשימה טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל-6 שנות מאסר. המאשימה עתרה לעונש שנע בין 4.5 ל-5 שנות מאסר, להפעלת עונש המאסר המותנה בן 8 חודשים התלוי ועומד כנגד הנאשם במצטבר, להפעלת התחייבות כספית בסך 5,000 ₪, למאסר מותנה, לקנס משמעותי ולפיצוי משמעותי למתלוננת.

המאשימה הפנתה בטיעוניה לערכים החברתיים שנפגעו, למידת הפגיעה בהם ולנסיבות ביצוע העבירה לרבות לעובדה כי השוד הופנה כלפי מתלוננת קשישה, לפער הכוחות שבין הנאשם למתלוננת, לכך שהשוד בוצע בביתה של המתלוננת לאחר שהיא נתנה לו לאכול ונענתה לבקשתו לתת לו עשרה שקלים, לתכנון שקדם לביצוע העבירה, לפגיעה הפיזית של הנאשם במתלוננת ולפגיעה הנפשית שנגרמה לה כעולה מתסקיר נפגע העבירה. המאשימה הפנתה לפוטנציאל הסיכון הגלום בעבירת השוד במיוחד כשזו מבוצעת כלפי אדם קשיש ולצורך להחמיר בעונשו של הנאשם משיקולי

הרתעת הרבים והרתעת היחיד בשים לב למאסר המותנה התלוי ועומד כנגד הנאשם שלא הרתיעו מלשוב ולבצע עבירה. המאשימה הפנתה לסרטון המתעד את האירוע ולפסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

6. ב"כ הנאשם טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 ל-30 חודשי מאסר. ב"כ הנאשם עתרה לעונש מאסר לתקופה שנמצאת בשליש התחתון של המתחם לו טענה, להפעלת המאסר המותנה בחופף לעונש המאסר ולחלופין לחפיפה חלקית, להפעלת ההתחייבות התלויה ועומדת כנגד הנאשם בשיעורים, למאסר מותנה ולפיצוי שיהלום את ערך הגניבה.

ב"כ הנאשם טענה כי מתחם העונש לו טענה המאשימה אינו הולם את נסיבות ביצוע העבירה, את הענישה הנוהגת ואת נסיבותיו האישיות של הנאשם. ב"כ הנאשם התייחסה לפסיקה שצרפה המאשימה וטענה כי זו מתייחסת לנסיבות חמורות מאלו שבענייננו.

ב"כ הנאשם טענה כי הגם שלא ניתן להקל ראש במעשיו של הנאשם, לא ניתן לומר שנסיבות ביצוע העבירה הן חמורות. בעניין זה טענה כי השוד לא היה מתוכנן וההחלטה להוציאו לפועל התגבשה אצל הנאשם רק לאחר שהיה בביתה והבחין בשטרות בארנקה של המתלוננת. כן הפנתה לרף האלימות הנמוך שהפעיל הנאשם כלפי המתלוננת במהלך השוד, שבא לידי ביטוי במשיכה של הארנק ובמכה יחידה על ידה, כמו גם לעובדה שהמתלוננת לא נפלה ולא נגרמה לה כל חבלה. ב"כ הנאשם הוסיפה כי הנאשם היה תחת השפעת סמים במהלך האירוע.

ב"כ הנאשם הפנתה להודאתו של הנאשם, שניתנה שלא במסגרת הסדר טיעון, ללקיחת האחריות ולחרטה הכנה שהביע. כן הפנתה לנסיבותיו האישיות-משפחתיות המורכבות של הנאשם, לכך שניסיון לשלבו בטיפול בהליך המעצר לא צלח משום שלא עמדו לו הכוחות להתגייס אליו, לכך שהוא נעדר תמיכה משפחתית, לגילו הצעיר, לעובדה כי הוא צורך סמים, למצוקה הכלכלית בה גדל, לכך שעברו הפלילי אינו מכביד ולכך שהיה עצור תקופה ממושכת. ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

7. הנאשם אמר את דבריו. הנאשם מסר כי הוא צורך סמים מגיל צעיר, כי גדל עם קשיים בביתו, כי התקשה בהליך הטיפול אליו הופנה, כי הוא מבין את משמעות מעשיו ומביע צער וחרטה על עליהם. הנאשם אף ביקש את רחמי בית המשפט.

דין והכרעה

8. מתחם העונש ההולם בענייננו צריך לנוע בין 30 ל-60 חודשי מאסר.

בקביעת המתחם התחשבתי בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות ביצוע העבירה ובענישה הנוהגת.

9. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של הגנה על קניינו, שלומו, בטחונו האישי, שלווה נפשו וכבודו של אדם, כמו גם בהגנה על אוכלוסיות מוחלשות דוגמת זקנים ועל תחושת הביטחון של הציבור בכללותו והסדר הציבורי.

בע"פ 4177/06 מדינת ישראל נ' אבו הוידי (פורסם בנבו, 21.06.2006), פסקה 5 עמד בית המשפט העליון על החומרה הגלומה בעבירות שוד:

"היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכושו. היא מבטאת תפישת שלפיה כוח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בידיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט ייתן את הדעת, לצד נסיבותיו האישיות של הנידון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה האחרים".

בבסיסה של כל עבירת שוד עומד הרצון לקחת מקניינו של האחר וזאת תוך שימוש באלימות פיזית או מילולית. לא אחת הדגיש בית המשפט העליון את הצורך לעקור עבירה זו המטילה אימה על הציבור, ואשר פוטנציאל ההסלמה לפגיעה פיזית ונפשית בנפגעי העבירה הוא ממשי, וזאת באמצעות ענישה מרתיעה. ראו למשל ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.12.2012), פסקה 8:

"...עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל"

10. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעניינו אינה מבוטלת. הנאשם שהבחין בדירה הפתוחה של המתלוננת, קשישה כבת 90, נכנס אל ביתה ללא הזמנה. המתלוננת שחשבה כי מדובר בחבר של בנה העניקה לו מטוב ליבה אוכל ומשקה ואף נענתה לבקשתו לתת לו 10 שקלים. הנאשם במעשה אנוכי הבחין בשטרות כסף בארנקה של המתלוננת וחטף ממנה את הארנק תוך שהוא מכה אותה על ידה.

אף אם האלימות שהופעלה כלפי המתלוננת לא הייתה חמורה, ואף אם לא נגרם לה נזק פיזי ממשי הרי שלא ניתן להתעלם מכך שזו נשדדה בביתה-מבצרה - על ההשלכה שיש לכך על תחושת המוגנות והביטחון העצמי של הקשיש.

בע"פ 1265/15 דלאל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.9.2015), פסקה 34 התייחס בית המשפט העליון לעבירות שוד שכוונו כלפי קשישים ולצורך להרתעת היחיד והרבים:

"קשיש נועד להיות מושא להערכה ובמידת הצורך לחמלה, ושומה על החברה לאפשר לו להזדקן בכבוד, בהשקט ובביטחה. אין ניתן לנהוג בסובלנות כלפי מי שרומס את הזקן ברגל גסה. מי שעושה את הקשיש ל'טרף קל' במקום להדר פני זקן, דינו להענש בחומרה, ומשקלן של נסיבות אישיות לצורך הקלה בעונש יהיה נמוך. הגנה על שלום הציבור (סעיף 40 לחוק),

ושיקולי הרתעה אישית (סעיף 40 לחוק) והרתעת הרבים (סעיף 40 לחוק), חייבים לקבל ביטוי מוחשי".

כן ראו ע"פ 2471/21 מדינת ישראל נ' אבו ערישה (פורסם בנבו, 16.1.2022), פסקה 11 וההפניות שם:

"...הענישה במקרים מעין זה ראוי לה שתשקף הגנה על כבודם, גופם וקניינם של קשישים, תבטא את הצורך בהקניית ביטחון אישי גם למי שבערוב ימיהם אינם נהנים עוד מחוסן גופני מלא ולא תהפכם הפקר למעשי בריונות" (ע"פ 7961/07 מדינת ישראל נ' שכטר, פסקה 8 [פורסם בנבו] (19.3.2008)). כן נקבע כי "חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורעת - זקוקה לשיקום ולחיזוק [...] זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה [...] בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה" (ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל, פסקה ו' [פורסם בנבו] (12.12.2005))"

11. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מצאתי לתת משקל לגילה של המתלוננת, לעובדה כי השוד בוצע בביתה- מבצרה של המתלוננת, לפער הגילאים והכוחות בין הנאשם למתלוננת; לתעוזה של הנאשם; לנזק הנפשי שנגרם למתלוננת כעולה מתסקיר נפגעי עבירה ואף מהסרטון שצורף בו נשמעות זעקותיה; לפוטנציאל הסיכון והנזק שעלול היה להיגרם למתלוננת אף ממכה "קלה" לנוכח "שברירותו" הפיזית והרגשית של ה"זקן"; ולפגיעה בקניינה של המתלוננת.

סבורני שלא ניתן להתעלם גם מהפרת האמון ומכפיות הטובה של הנאשם. כזכור, המתלוננת אפשרה לנאשם להיכנס תחת צל קורתה, נתנה לו פת לחם ומשקה ואף נאותה לתת לו מעות. ותחת הכנסת אורחים זו, השיב לה הנאשם רעה תחת טובה. רעה גדולה תחת טובה גדולה. ביקש לקחת הוא מממונה, משך עוד ועוד ארנקה, הכה אותה, גנב מכספה ועזבה נטושה בביתה בעודה זועקת אלי שמיים.

בעשותו כן, הנאשם לא רק סדק את בטחונה של המתלוננת אלא גם צלק בנפשה, ודווקא בערוב ימיה עת ראויה היא לשלווה ולרגיעה.

המתלוננת נהגה במידת הכנסת האורחים של אברהם אבינו. בביקורו של הנאשם בביתה לא לביקור מלאכים זכתה (בראשית, יח), אך לביקור של בן אנוש, שיכיר טובה, וודאי שייחלה.

עוד מצאתי לציין, כי אף אם אקבל טענת ב"כ הנאשם לפיה הנאשם שדד המתלוננת בעודו נתון להשפעה של סם, טענה שלא נמצאה לה תימוכין, סבורני כי אין בכך כדי להוות נסיבה לקולה דווקא. יתכן ונהפוך הוא, וזאת לנוכח פוטנציאל הסיכון לחברה המשתקף מטיעון זה.

לצד זאת, נתתי משקל לכך שהאלימות שהופעלה כלפי המתלוננת לא הייתה בעוצמה גבוהה (מכה ביד) ואף תוצאותיה הישירות, במישור הפיזי, לא היו חריגות; לכך שלא קדם למעשיו של הנאשם תכנון מדוקדק תוך שנראה כי מדובר יותר בניצול הזדמנות שנקרתה בפניו; לכך שסכום הכסף שנשדד אינו גבוה ולכך שהנאשם ביצע את מעשיו ללא שותפים או תוך שימוש בנשק.

12. עיון בפסיקה מגלה כי מנעד הענישה ומתחמי הענישה בעבירת השוד הוא רחב ומגוון ותלוי בנסיבות ה"עושה" לרבות גילו של הנאשם, עברו הפלילי והשתתפותו בהליך שיקומי, אך בעיקר תלוי הוא בנסיבות ה"מעשה" לרבות אופי האלימות, מידת הנזק הגופני והנפשי שנגרם, זהות הנשדדים (קשישים, חסרי ישע, ילדים), שוויון וטיבו של הרכוש שנשדד, האם נעשה שימוש בנשק קר או חם, האם העבירה בוצעה בצוותא עם אחרים או על-ידי נאשם יחיד והאם נלוו לביצוע העבירה עבירות נלוות נוספות. עם זאת, המגמה המסתמנת בפסיקה, בעיקר במקרים של שוד קשישים, היא של החמרה בענישה, מתוך מתן משקל בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה, כאשר לנסיבותיו של הנאשם יינתן משקל מופחת. ראו למשל ע"פ 5881/14 **ביארי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.7.2015), פסקה 13 (להלן: "עניין ביארי"). כן נקבע כי אף במקרים בהם לא בוצעה אלימות פיזית ולא היה שימוש בנשק ראוי להטיל עונש מרתיעים ראו ע"פ 9094/12 **טספאי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.4.2013), פסקה 12.

בע"פ 6056/18 **אדרי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.5.2019) דחה בית המשפט העליון ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד כלפי קשישה בת 90 והותיר על כנו עונש של 38 חודשי מאסר. במקרה זה המתלוננת, קשישה בת 90, רכשה מצרכי מזון ולאחר סיום הרכישה העבירה את המצרכים שרכשה ואת ארנקה שהכיל 200 ש"ח לשקית, והחלה לחזור בהליכה לביתה. הנאשם, שהבחין במתלוננת ובתכולת השקית, משך אותה מידי המתלוננת וברח מהמקום. כתוצאה ממעשה זה נפלה המתלוננת ארצה, נחבלה בראשה, ונזקקה לטיפול רפואי. בשונה מעניינינו, העבירה לא בוצעה בבית המתלוננת, הנאשם לא הכה באופן אקטיבי פיזית את המתלוננת אלא משך את השקית וזה אף עבר הליך שיקום עצמאי. מאידך, הנזק הפיזי שנגרם למתלוננת באותו מקרה היה חמור יותר.

בע"פ 2800/08 **מדינת ישראל נ' דוידוב ואח'** (פורסם בנבו, 21.07.08) קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת העונשים שהושמו על נאשמים בעלי עבר פלילי מכביד ששדדו תוך כדי איומים את המתלוננת שהייתה בת 83 בביתה, שם שהתה לבדה והעמיד את עונשם על 60 חודשי מאסר חלף 32 חודשי מאסר בפועל לנאשם העיקרי ועל 36 חודשי מאסר לשני הנאשמים האחרים חלף 24 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה הנסיבות היו חמורות משלנו, לא רק בשל העובדה שהשוד בוצע על-ידי שלושה כי אם גם בשל רף האלימות - הנאשם המרכזי איים על המתלוננת שאם לא תיתן הכסף הוא יחנוק אותה ובהמשך קשר מטפחת על ראשה ושב ואיים שיהרוג אותה, ובשל היקף הפגיעה בקניין - שלל השוד היה משמעותי יותר - תכשיטים וכסף.

בעניין ביארי דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע, לאחר ניהול הליך הוכחות, בעבירת שוד והותיר על כנו עונש של 68 חודשי מאסר הכוללים הפעלה של מאסר מותנה בן 8 חודשים במצטבר. במקרה זה מכרה המתלוננת צמידי זהב שהיו ברשותה לחנות תכשיטים וקיבלה תמורתם סכום של ₪ 7,200 אותם הכניסה לתיקה.

הנאשם שעבר במקרה במקום, הבחין במתלוננת כשהיא מכניסה את סכום הכסף לתיקה, והחליט לשדוד אותה. הנאשם עקב אחרי המתלוננת מיציאתה מהחנות עד הגיעה לחדר המדרגות בביתה, שם הבחינה בנאשם כשהוא עומד בכניסה לביתה. הנאשם שאל את המתלוננת אם היא זקוקה לעזרה, וכשזו השיבה בשלילה חטף ממנה את תיקה, דחף אותה אל הרצפה ונמלט. הנאשם גנב מתוך התיק 7,800 ₪ וזרק התיק. המתלוננת נפלה על רצפת חדר המדרגות והחלה לצעוק. נסיבותיו של מקרה זה חמורות יותר מנסיבות ענייננו הן בשים לב לתכנון ולמעקב המוקדם, הן בשים לב לשוויון של הרכוש שנשדד, הן בשים לב לכך שהמתלוננת נפלה לרצפה והן בשים לב לכך שהנאשם שם ניהל הליך הוכחות.

מן הצד השני, השוד באותו מקרה לא היה בתוך ביתה של המתלוננת על תחושת הפגיעות וערעור הביטחון הנגזר מכך.

עיינתי בפסיקה שצרפו הצדדים שאל חלקה אתייחס להלן. מטבע הדברים הפנה כל צד לפסיקה התומכת בעמדתו העונשית.

המאשימה הפנתה למשל לע"פ 2257/13 **חייפץ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.4.2014) בו דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד והותיר על כנו עונש של 5 שנות מאסר. במקרה זה שדד הנאשם קשישה שחזרה לדירתה מקופת חולים ורצתה לסגור את דלת ביתה. או אז דחף הנאשם את הדלת, נכנס לדירה, דחף את המתלוננת והיא נפלה על הרצפה, משך מצווארה שתי שרשרות זהב ונמלט. נסיבותיו של מקרה זה חמורות מנסיבות ענייננו הן בשים לב לעוצמת האלימות ותוצאותיה, הן בתכנון שקדם לביצוע העבירה והן בשים לב לסוגו ולשוויו של הרכוש שנשדד;

ת"פ (מחוזי-ב"ש) 68501-07-20 **מדינת ישראל נ' שושן** (פורסם בנבו, 19.7.2021) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירת שוד עונש של 45 חודשי מאסר. במקרה זה הנאשם שדד קשיש בן 67 שהתגורר בגפו. הנאשם שהתגורר בעבר יחד עם המתלון הגיע לביתו של המתלון והחל לחפש במגירות הסלון רכוש או כסף. כשהמתלון התקרב לשאול אותו לפרש מעשיו, דחף אותו הנאשם והפילו ארצה ובעט בגבו מספר פעמים. הנאשם נטל את ארנקו של המתלון ובו 600 ₪, שני כרטיסי אשראי ותיק ובו 6 שעונים ו-16 שרשרות בצבע זהב. גם במקרה זה הנסיבות חמורות יותר בשים לב לעוצמת האלימות שהופעלה כנגד המתלון ולשוויו של הרכוש שנשדד.

ב"כ הנאשם הפנתה לע"פ 7655/12 **פייסל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.4.2013) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד והעמיד את עונשו על 20 חודשי מאסר חלף 30 חודשי מאסר שגזר עליו בית המשפט המחוזי. במקרה זה הנאשם יחד עם שניים אחרים תקפו את המתלון כשאחד מהאחרים ריסס תרסיס שגרם לו לכאבים וכשהמתלון נפל ארצה לקחו ממנו את מכשיר הטלפון הנייד. בית המשפט העליון התייחס שם למתחם העונש ההולם במקרי שוד שבהם לא נעשה שימוש בנשק, לא היה תכנון מוקדם ואשר לא נגרמו בהם נזקים חמורים תוך הפנייה לענישה הנוהגת.

אכן גם בענייננו לא היה שימוש בנשק ולא קדם למעשה השוד תכנון מדוקדק ואף לא נגרם למתלוננת נזק פיזי משמעותי. יחד עם זאת, ענייננו שונה באופן מובהק מאותו מקרה, לנוכח השונות בזהות קרבן העבירה, שונות המכניסה את ענייננו תחת ה"קטגוריה" או "תת קבוצה" של "שוד קשישים". כפי שצוין לעיל, וכמפורט

בכל גזר דין שעניינו ב"שוד קשישים", הפגיעה הנגרמת לקרבן העבירה במקרה שבו הנשדד הוא זקן היא ייחודית וחריגה על רקע חולשתו הפיזית והמנטלית, זאת אף אם לא הופגנה כלפיו אלימות חמורה, ואף אם תוצאות האלימות במישור הפיזי לא היה חמורות. בעניינו הדברים נכונים ביתר שאת לנוכח מיקום השוד - בביתה של המתלוננת, נתון שמחריף את הפגיעה הייחודית של זקן נשדד.

שונות דומה בנסיבות קיימת גם ביחס לע"פ 5942/13 אבו דלו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.2.2014), אליו הפנתה ב"כ הנאשם.

13. לא מצאתי בעניינו לחרוג ממתחם העונש ההולם, ובגדרו נתתי משקל להודאת הנאשם שניתנה שלא במסגרת הסדר טיעון ומבלי שניתנה לו "תמורה" מצד המאשימה; לגילו הצעיר של הנאשם; לנסיבות האישיות - משפחתיות כפי שאלו נמסרו מפי באת כוחו; ולקושי של הנאשם בריצוי המאסר.

נתתי משקל גם לעברו הפלילי של הנאשם. לנאשם שתי הרשעות קודמות בעבירות רכוש, סמים ואיומים, בגין נדון לשני עונשי מאסר.

לנאשם גם מאסר מותנה בר הפעלה בן 8 חודשים. מאסר מותנה זה, הרשעותיו הקודמות, העובדה שהוא משתמש בסמים (כנטען על-ידי באת כוחו), העובדה שלא התגייס להליך טיפולי שהוצע לו בהליך המעצר (כנטען על-ידי באת כוחו) והעובדה שלא הציג כל תכנית טיפולית באמצעות שירות מבחן או באמצעות גורם פרטי במסגרת התיק העיקרי, מלמדים כולם על הצורך לתת משקל לשיקול הרתעת היחיד.

כזכור, באת כוח הנאשם ביקשה להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם, אך דומה כי בגזרה זו של עבירות ככלל יש להעדיף את שיקולי הגמול והרתעה, כאשר אין מקום גם להתעלם מנסיבותיהם של קורבנות העבירה.

בעניין זה ראו ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 12.12.2005), פסקה ו':

"הענישה הספציפית היא כמובן אינדיבידואלית, בכל מקרה לגופו ולנסיבותיו; לא אחת הנאשמים באים עצמם מרקע קשה המצדיק התחשבות; אך המחוקק והפסיקה רואים לנגד עיניהם גם את הקרבנות, קרבנות בפועל וקרבנות פוטנציאליים, את היחיד שאיתרע מזלו להיות קרבן, ואת כלל החברה החוששת כי ירבו קרבנות [...] גזירת הדין היא מן הקשות שבמטלות השיפוטיות, כי עניינה דיני נפשות לנאשמים - אך דיני נפשות הם גם לקרבנות וזולתם [...]"

14. בהתאם לסעיף 58 לחוק העונשין ככלל יש מקום להורות על הפעלת המאסר המותנה במצטבר לעונש המאסר החדש שיוטל. יחד עם זאת, בעניינו מצאתי לחפוף חלק מעונש המאסר המותנה עם עונש המאסר שיוטל על הנאשם, וזאת בעיקר לנוכח כך שהנאשם בחר להודות ולקחת אחריות על מעשיו אף שלא במסגרת הסדר טיעון, היינו מבלי שהובטחה לו "תמורה" בגין כך, כפי שעל דרך כלל קורה.

15. באשר לפיצוי שיש להטיל על הנאשם, אציין כי מצאתי לדחות את טענת באת כוח הנאשם לפיו על זה להלום את "ערך הגניבה". הפיצוי צריך להלום לא רק את "ערך הגניבה" כי אם את מכלול הפגיעות בקורבן העבירה - הפגיעה הקניינית, הפגיעה הפיזית והפגיעה הרגשית - נפשית.

16. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 36 חודשי מאסר בפועל.

ב. אני מפעיל את המאסר המותנה בן 8 חודשים מת"פ 13905-08-20 באופן שמחציתו תרוצה במצטבר למאסר שהוטל על הנאשם בתיק זה ומחציתו תרוצה בחופף.

סך הכול ירצה הנאשם 40 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון, למעט עבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב.

ד. אני מפעיל את ההתחייבות הכספית מת"פ 13905-08-20 בסך של 5,000 ₪. ההתחייבות תשולם ב-10 שיעורים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.3.2023.

ה. קנס בסך 1,500 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.12.2022.

ו. פיצוי למתלוננת, ע.ת. 1 מ' ס', בסך 5,000 ₪. הפיצוי ישולם עד ליום 1.9.2022.

כל תשלום בתיק ייזקף תחילה לטובת הפיצוי.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"ח אדר ב' תשפ"ב, 21 מרץ 2022, במעמד הצדדים.